

Elektros ir dujų rinkų apžvalga

Kainos ir jų prognozės / 2022 m. balandis

ELEKTRA

Vidutinės mėnesio „Nord Pool“ biržos elektros energijos [kainos](#) Lietuvos kainų zonoje

46 % ↓
nuo praėjusio mėn.

BALANDIS

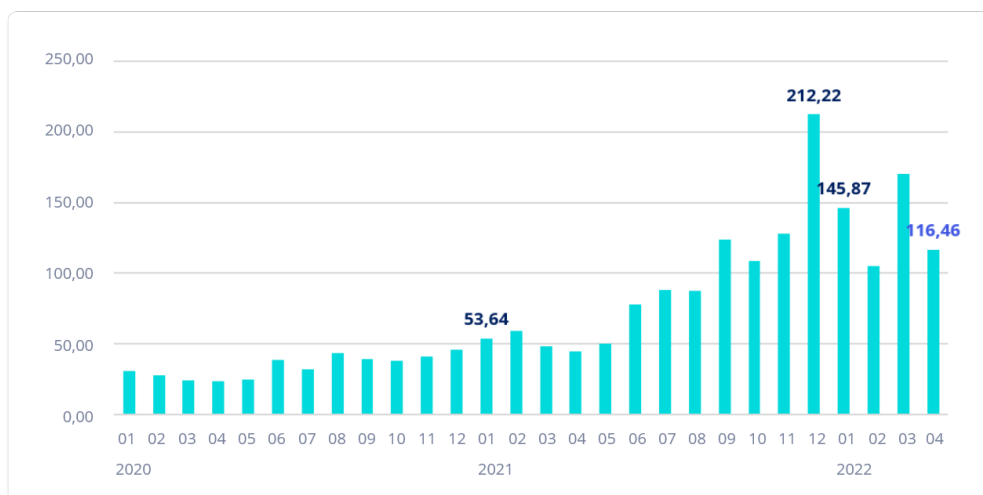
116,46 Eur / MWh

KOVAS

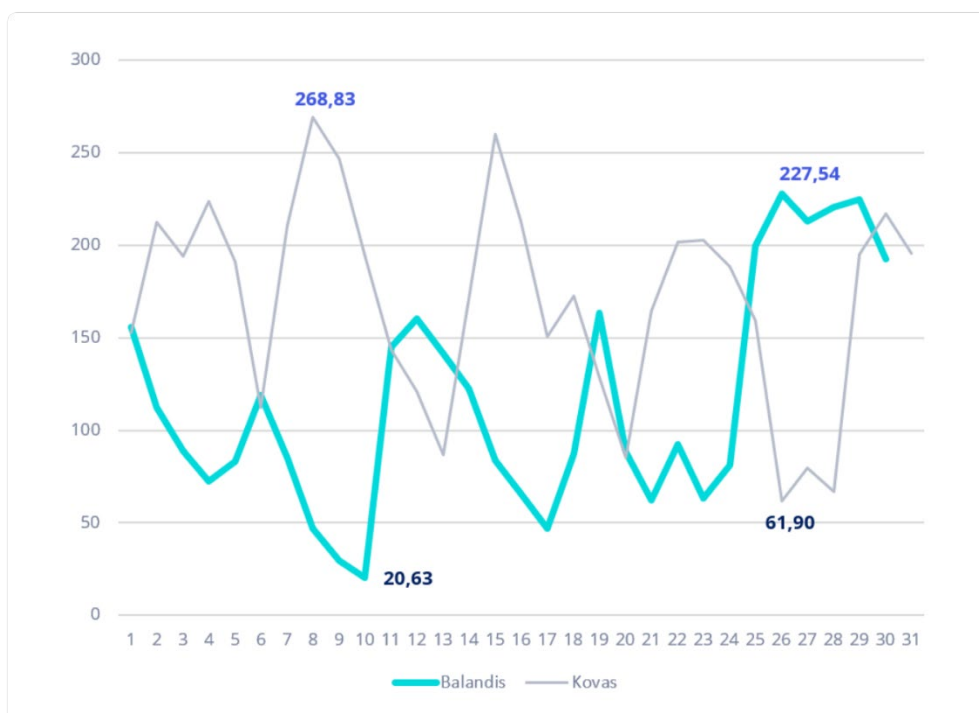
170,16 Eur / MWh

Didžioji dalis „Ignitis“ verslo klientų elektros energiją perka vadovaujantis elektros energijos biržos „Nord Pool“ kainomis Lietuvos kainų zonoje, susietomis su didmenine rinka.

Biržos kainai tiekėjas nedaro įtakos, o kainos pokyčius lemia tokie veiksniai kaip: Europoje ir kitose pasaulio šalyse besiklostančios situacijos, susijusios su energetika, permainingos oro sąlygos, elektrinių atjungimai dėl planuoto remonto ar nenumatytų gedimų, besikeisiančios apyvartinių taršos leidimų (ATL) kainos, klientų energijos vartojimo intensyvumas ir pan.

Vidutinė balandžio dienos „Nord Pool“ kaina Lietuvos kainų zonoje

Balandį **aukščiausia** elektros energijos kaina buvo **227,54 Eur/MWh** (balandžio 26 d.), o **žemiausia** – **20,63 Eur/MWh** (balandžio 10 d.). Kas lėmė tokius kainų šuolius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Balandžio mėnesį elektros energijos kainą formavę veiksniai:

Dinamiškos oro sąlygos.

Besikeičiančios oro sąlygos lėmė ženklų kainų svyravimą. Pavyzdžiui, žemiausią mėnesio kainą suformavo šilti orai bei itin didelė vėjo generacija, o didžiausią kainą (daugiau nei 10 kartų didesnę) – silpnas vėjas bei menka saulės energijos generacija. Tai darsyk įrodo, kad mažesnių elektros kainų ateitis priklauso nuo atsinaujinančių energijos šaltinių (AEI).

AEI generacijos iššūkiai.

Europos valstybės, taip pat ir Lietuva, siekia energetinės nepriklausomybės ir vis aktyviau investuoja į AEI. Pavyzdžiui, Lenkija per pastaruosius metus daugiau nei dvigubai padidino saulės energijos pajėgumus (iki 8,8 GW). AEI didėjimas mažina ir apyvartinių taršos leidimų (ATL) įtaką galutinei kainai už elektros energiją. Kaip bebūtų, energetinė nepriklausomybė lygiagrečiai sukuria priklausomybę nuo oro sąlygų: nesant užtektinai AEI generacijai – kainos kyla, nes nėra gamybos, o vartojimo poreikis išlieka.

Ateities tendencijos

Elektros energijos kainas prognozuoti yra vis dar sudėtinga, nes rinka labai įsitempusi ir volatili*:

Rusijos veiksmai dėl gamtinių dujų tiekimo.

Rusijai nutraukus dujų tiekimą Lenkijai ir Bulgarijai (šioms šalims nesutikus mokėjimus už gamtines dujas atlikti rusiškais rubliais), rinkos ekspertai tikėjosi, jog tai ženkliai padidins gamtinių dujų ir, atitinkamai, elektros energijos kainas. Vis tik šiuo metu Azijoje įvestas karantinas sustabdė dujų vartojimą, o vandenynuose esantys suskystintų gamtinių dujų (SGD) laivai-dujovežiai ieško kitų vartotojų. Taip padidėjus pasiūlai, nėra jaučiamas dujų tiekimo trūkumas, tad kainos neturėtų ženkliai kilti.

Svarbu!

Karas Ukrainoje atkreipė visuomenės dėmesį į Lietuvos pastangas tapti energetiškai nepriklausoma valstybe ir atsijungti nuo elektros perdavimo sistemos (BRELL žiedo), valdomos iš Maskvos. Šiam strateginiam valstybės tikslui pritaria 4 iš 5 gyventojų, rodo Lietuvos elektros perdavimo sistemos operatorės „Litgrid“ užsakymu atlikta [apklausa](#).

DUJOS

Balandžio mėnesio „GET Baltic“ biržos Lietuvos prekybos aikštelėje BGSİ indekso **kaina**

14 % ↑
nuo praėjusio mėn.

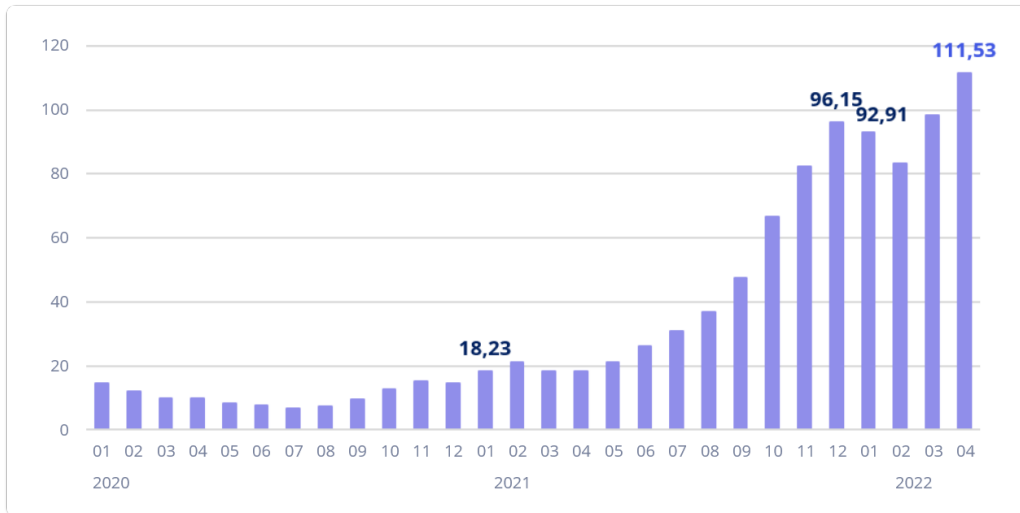
BALANDIS

111,53 Eur / MWh

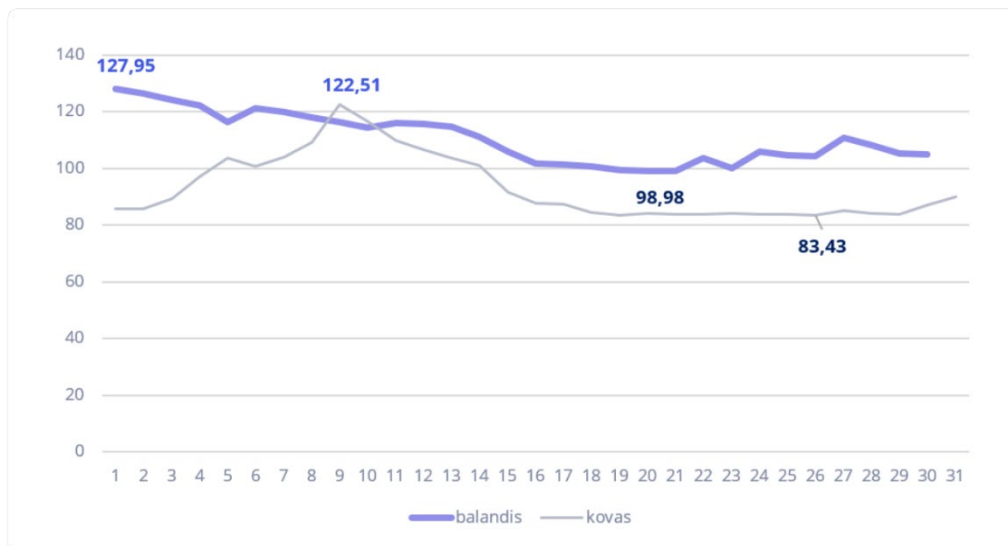
KOVAS

98,17 Eur / MWh

Dauguma „Ignitis“ verslo klientų gamtines dujas perka vadovaudamiesi gamtinių dujų biržų indeksų: Nyderlandų TTFI ir Baltijos šalių BGSİ Lietuvos kainų zonoje kainomis, susietomis su didmenine rinka. Pastarojo indekso dinamika:

Vidutinė balandžio mėnesio dienos GET Baltic biržos kaina Lietuvos kainų zonoje

Balandį **aukščiausia** gamtinių dujų kaina buvo **127,95 Eur/MWh** (balandžio 1 d.), o **žemiausia** – **98,98 Eur/MWh** (balandžio 20 d.). Kas lėmė kainų pokyčius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Balandžio mėnesį dujų kainą formavę veiksniai:

Po sujudimo rinkoje – ramybė.

Nepaisant visiško rusiškų dujų srautų nutraukimo į Lenkiją ir Bulgariją bei sumažintus tranzitinius kiekius per šias valstybes į kitas Vakarų Europos Sąjungos šalis, rinkos reagavo pakankamai ramiai: gamtinių dujų kainos šoktelėjo, tačiau vėliau stabilizavosi. Lenkija, kuri per metus importuoja 9 mlrd. m³ iš „Gazprom“, su šia įmone nuo 2023-01 jau buvo

suplanavusi nebepratęsti sutarties. Šalis šiuo metu prarastus dujų kiekius keičia įsigydamą dujas Vokietijos rinkoje, o taip pat dujų tiekimo saugumą užsitikrina per savo turimą Świnoujście SGD importo terminalą, stipriai užpildytas vietines dujų saugyklas bei vamzdynų jungtis su Vokietija, Čekija. Naujos jungtys: „Baltic Pipe“ iš Norvegijos bei Lenkijos–Lietuvos jungtis „GIPL“, taip pat prisidės prie Lenkijos dujų tiekimo saugumo užtikrinimo. 2022 m. gegužės 1 d. [„GIPL“ dujų jungtimi](#) perduoti pirmieji fiziniai ir komerciniai dujų srautai. Taigi, situacija, anot Lenkijos PGNiG bendrovės, kol kas yra stabili ir dujų trūkumo šalies sistemoje neįjuntama.

Lietuva – pirmoji Europoje.

Dar balandžio pradžioje Lietuva visiškai sustabdė rusiškų dujų tiekimą į Lietuvos dujų sistemą. Šalyje jokio dujų trūkumo nėra ir nebus, nes Klaipėdos SGD terminalo techniniai pajėgumai leidžia pilnai aprūpinti ne tik Lietuvos metinį dujų poreikį, bet ir nemenka dalimi patenkinti kitų Baltijos šalių poreikius. Kaip bebūtų, žiemą vien Klaipėdos SGD terminalo visoms Baltijos šalims nepakanka, todėl naudojamas Inčiuakalnio požeminės dujų saugyklos Latvijoje resursais.

Taigi, Lietuva yra užsitikrinusi stiprią energetinę nepriklausomybę nuo rusiškų dujų: savo portfelyje turi stiprius diversifikuotus instrumentus kaip a) Klaipėdos SGD terminalas, b) priėjimas prie kitų Baltijos šalių ir Lenkijos bei Vokietijos dujų rinkų per įrengtas dujų jungtis bei c) Latvijos dujų saugyklą.

TTF indekso kainos lygis.

Ateities sandorių rinkoje ICE Nyderlandų gamtinių dujų indeksas TTF, geriausiai atspindintis gamtinių dujų kainos lygį Europoje, **gegužės** mėnesiui sumažėjo 26 %, lyginant su balandžio mėnesiui taikyta kaina.

Energetinės sankcijos Rusijai.

Balandžio pradžioje Europos sąjunga nutarė taikyti sankcijas rusiškai angliai. Tai yra pirmas kartas istorijoje, kuomet ES į sankcijų paketą įtraukė energetinę žaliavą. Rusija yra didžiausia *thermal*/anglies tiekėja Europoje (importas siekia daugiau negu 70 %). Vėlesniam laikotarpiui svarstomas draudimas iš Rusijos į ES rinkas importuoti naftą bei dujas.

Dujų saugyklų užpildymo lygis.

Balandžio 7 dieną įvestos naujos taisyklės, kurios įpareigoję ES šalį pagreitinti dujų saugyklų užpildymą: iki šių metų lapkričio 1 dienos jos turės būti užpildytos 80 %, o nuo kitų metų riba pakeliama iki 90 %. Tokiu būdu siekiama Europoje sustiprinti dujų tiekimo saugumo situaciją ES regione bei mažinti riziką dėl kainų šoko žiemos metu, kuomet dujų paklausa šildymui yra didžiausia. Šiuo metu ES šalys dujų saugyklas yra užpildžiusios virš 30 %.

Svarbu!

„Ignitis“ ir toliau sparčiai didina SGD panaudojimą: įsigijo du naujus komercinius SGD krovinius, kurie atvyks liepą ir rugpjūtį. Abu laivai atplauks iš JAV terminalų. Perkami gamtinių dujų kiekiai **užtikrins mūsų klientams dujų tiekimą jau ir žiemos laikotarpiu.**

Ateities tendencijos

Dėl situacijos Ukrainoje ypatingai sudėtinga prognozuoti kainas, nes rinka labai įsitempusi ir nestabili:

Dujų kainos prognozė.

Nors šildymo sezonas Europoje baigėsi, SGD importas išliks ir toliau didelis. Taigi, tikėtina, gegužės mėnesį didmeninės dujų kainos Europoje neturėtų mažėti. Tam įtakos turės aštri geopolitinė situacija Europoje bei rusiškų dujų tiekimo intensyvumas. Išliks stipri rizika, kad rusiškų dujų tiekimasis gali būti sustabdytas ir į kitas ES šalis.

Naujo SGD terminalo planai.

Suomijos ir Estijos vyriausybės paskelbė apie planus įsigyti naują SGD išdujinimo terminalą. Pradėti tiekti dujas per šią infrastruktūrą planuojama dar šių metų rudenį. Prie tokios iniciatyvos prisidėtų ir Latvija. Naujas SGD terminalas, kuris būtų dydžiu panašus į Klaipėdos SGD terminalą, padėtų užtikrinti šio regiono energetinę nepriklausomybę nuo rusiškų dujų importo.

Ar žinojote, kad...

ELEKTRA

- Primename, kad pasirinkus nepriklausomą elektros energijos tiekėją verslo klientui teikiamos **dvi** PVM sąskaitos faktūros:
 - ESO sąskaita už elektros energijos persiuntimą;
 - Tiekėjo sąskaita už elektros energijos tiekimą.

Elektros energijos suvartojimo **rodmenų deklaravimo būdas nesikeičia**: juos deklaruoti galite [ESO savitarnoje](#) nuo einamojo mėnesio 20 d. iki kito mėnesio 1-os d. 23:59 val.

- PVM sąskaitos faktūros **išklotinė** (detalizaciją) apie suvartotą elektros energiją jums priklausančiuose objektuose galite rasti „Ignitis“ [savitarnos svetainėje](#) prisijungus prie vartotojo paskyros (pasirinkus skiltį „Sąskaitos ir atsiskaitymai“).

- Atsinaujinanti energija – tai tokia energija, kuri gaunama iš lengvai prieinamų ir aplinkai nekenksmingų šaltinių: a) saulės energija: saulės baterijos sugeria šviesą ir paverčia ją energija – šiluma ir šviesa; b) vėjo energija: vėjo turbinomis oro masių judėjimo energija paverčiama elektra; c) bioenergija: specializuotose jėgainėse biocheminių procesų metu išsiskirianti energija paverčiama į šilumą ir elektrą. Ji dar vadinama biomasės energija, nes naudoja augalinę masę (medieną, šiaudus, energetinius augalus), žemės ūkio ir komunalines atliekas; d) hidroenergija: hidroturbinų pagalba tekančio vandens energija paverčiama elektra, vandenynų potvynių ir atoslūgių energija; e) geoterminei energija: žemės gelmėse esantį karštą vandenį galima panaudoti šilumos tiekimui ir elektrai gaminti. „Ignitis grupė“ skatina verslo įmones naudoti AEI savo veikloje ir pati investuoja į įvairius AEI sprendimus.

DUJOS

- Primename, kad gamtinių dujų vartojimo rodmenis galite deklaruoti patys jums patogiu metu nuo einamojo mėnesio 20 d. iki kito mėnesio pirmos darbo dienos 21 val. „Ignitis“ [savitarnos svetainėje](#) (pasirinkus skiltį „Rodmenų deklaravimas“).
Svarbu! Pasibaigus šildymo laikotarpiui, jeigu gamtinių dujų **nevertosite iki kito šildymo sezono pradžios**, „Ignitis“ [savitarnos svetainėje](#) praneškite apie laikiną dujų nevertojimą konkrečiam objektui (pasirinkus skiltį „Laikinas dujų nevertojimas“ → „Pranešimo pateikimas“). Šiuo atveju jums pasirinktu laikotarpiu nereikės deklaruoti 0 m³, o ESO nepateiks dujų kiekio vidutinio vartojimo (kaip reglamentuota teisės aktuose). Pasirinkus laikiną dujų nevertojimą, PVM sąskaitoje faktūroje bus nurodyta mokėtina suma tik už užsakytus perdavimo pajėgumus bei vartojimo pajėgumus.
- PVM sąskaitos faktūros **išklotinę** (detalizaciją) apie suvartotas gamtines dujas jums priklausančiuose objektuose galite rasti „Ignitis“ [savitarnos svetainėje](#) prisijungus prie vartotojo paskyros (pasirinkus skiltį „Sąskaitos ir atsiskaitymai“).